

גישתו החדשה של ר' אברהם-מנאיר גלאנצר בהבנת לעזי רשי -
מהזה תפנית!

תמצית שיטתו: הלעזים בראשי אינם 'חורגים', אלא 'פירוש'. מה בין
תרגום לפירוש? התרגום, מחויב לכל מילה ומילה, להעתיקה בשפה
האחרת. אין בו חידושים, ואפילו כשיש, הם חבויים בתוך הטקסט המתורגם
ואינם נראים לעין. הפירוש, בא להאיר רק את אותם מקומות שעלולים
להכשל בהבנתם. הוא נוגע רק היכן שהוא נטוגל לפזר ערפילים ולחשוף
את ההבנה הנכונה.

רא"מ גלאנצר טוען - ובצדק רב - כי רשי לא שאף לתרגם את
התורה לצרפתית. הוא לא עשה זאת במילה 'בראשית', גם לא תירגם
את המילים 'ברא אלקים', וכן הלאה. רשי נטל על עצמו את המשימה
לפרש את התורה, מהחל עד כלה, פרשן - דתא, ומוזית זו יש לראות
את השימוש שעושה רשי בלעזים.

רשי, שבית-מדרשו עמד בצרפת, נעזר בשפה הצרפתית ככלי-עזר
להסברת הפסוקים, ולעיתים ראה צורך להאריך במקומות שקוראיו ולומדיה,
בהיותם דוברי צרפתית, עלולים להכשל בהבנה מוטעית. בכשרון רב
מוכיח רא"מ גלאנצר, שמצד אחד - יש ומילה אחת בודדה בצרפתית,
כאשר מבינים את משמעותה המדויקת, חוסכת הסבר ארוך ומסורבל
בלשון-הקודש, אזי השתמש רשי בלעז. ומצד שני - ישנם פסוקים שדוקא
הצרפתיים, החושבים ומדברים בצרפתית, עלולים להיכשל בהבנתם.
במקומות אלו נאלץ רשי להאריך בפירוש שלטעמנו נראה אולי כמיותר,
אך לצרפתים הוא חיוני במיוחד.

זו פריצת דרך מרתקת, המאירה באור חדש, מבריק, את פירושי רשי.

תרומה יחודית מעניקים איפוא מאמריו של רא"מ גלאנצר ליחס
שלנו כלפי לעזי רשי - לא עוד אבני נגף הקוטעים את הרצף בפירושו
של רשי שיש לדלג עליהם ולהמשיך הלאה; אדרבא - יש להתעכב,
לעין, להבין, ומתוך הלעז עולה משמעות עמוקה וברורה יותר בפירושו
של רשי.